

Sygn. akt: II Ns 1415/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2014 roku

Sąd Rejonowy w Białymstoku II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Frankowska

Protokolant: Piotr Jacek Sochacki

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2014 roku w Białymstoku na rozprawie

sprawy z wniosku J. R.

z udziałem M. D., K. R., E. R.

o stwierdzenie nabycia praw do spadku po J. D. (1)

I. Stwierdza, że spadek po J. D. (1) zd. F. c. A. i P., zmarłej dnia 24 lutego 2014 roku w B., ostatnio stale zamieszkałej w B. ul. (...), na podstawie ustawy nabyli:

- córka J. R. c. S. i J. w 1/2 części

- syn M. D. s. S. i J. w 1/2 części

II. Stwierdza, że zgodnie z zapisem windykacyjnym dokonany przez J. D. (1) w testamencie notarialnym z dnia 12 sierpnia 2013 roku rep. A Nr 1628/2013:

1) wnuk E. R. s. M. i J. nabył w całości przysługujący J. D. (1) udział we wspólności ustawowej małżeńskiej z mężem S. D. w prawie własności nieruchomości położonej we wsi J. gmina S. oznaczonej numerem geodezyjnym (...) dla której w Sądzie Rejonowym w Białymstoku prowadzona jest księga wieczysta (...);

2) wnuk K. R. s. M. i J. nabył przysługujące J. D. (1) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ulicy (...) wraz z wkładem zgromadzonym w B. Spółdzielni Mieszkaniowej w B. (brak księgi wieczystej) .

III. Stwierdza, że zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ns 1415/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni J. R. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej dnia 24 lutego 2014 roku w B. J. D. (1). Zgłosiła, iż zmarła sporządziła testament notarialny Rep. A Numer (...) z dnia 12 sierpnia 2013 roku sporządzony w Kancelarii Notarialnej Notariusza J. Z., którego treścią jest zapis windykacyjny. (k. 2,18,31).

Uczestnicy postępowania M. D., K. R. i E. R. przychyliłi się do wniosku. (k.18)

Sąd ustalił, co następuje:

J. D. (1) zmarła dnia 24 lutego 2014 roku w B.. Ostatnio stale zamieszkiwała w B. przy ulicy (...). W dacie śmierci była wdową. Ze spadkobierców ustawowych pozostawiła córkę J. R. i syna M. D.. Innych dzieci nie pozostawiła, w tym

pozamałżeńskich i przysposobionych. Nikt nie składał oświadczeń o przyjęciu spadku. Nikt nie odrzucił spadku, nie zrzekł się dziedziczenia oraz nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Była to pierwsza sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po wskazanej zmarłej.

Zmarła pozostawiła testament notarialny z dnia 12 sierpnia 2013 roku – Rep. A Numer (...) sporządzony w Kancelarii Notarialnej Notariusza J. Z., którego treścią jest zapis windykacyjny szczegółowo opisany w § 1 aktu notarialnego (k. 4 akt sprawy II Ns 1414/14 tutejszego Sądu).

Testament ten został otwarty i ogłoszony w dniu 14 kwietnia 2014 roku. (k.6 akt sprawy o sygn. II Ns 1414/14 tutejszego Sądu)

Powyższe Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a mianowicie: odpisu skróconego aktu zgonu J. D. (1) (k. 3), odpisu skróconego aktu małżeństwa J. D. (2) (k. 4), odpisu skróconego aktu urodzenia M. D. (k.14), zapewnienia spadkowego J. R. (k. 19) i testamentu notarialnego (k. 4 akt sprawy II Ns 1414/14 tutejszego Sądu).

Sąd zważył, co następuje:

Z treści art. 924 k.c. wynika, że spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś art. 925 k.c. stanowi, że spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Zgodnie z art. 926 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu (§ 1). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2).

Powyższe oznacza, że dziedziczenie ustawowe ma charakter subsydiarny, znajduje zastosowanie, gdy nie powołano spadkobiercy testamentowego albo powołany spadkobierca nie może lub nie chce dziedziczyć. Mianowicie, jeżeli spadkodawca nie pozostawił testamentu, to dopiero wówczas przepisy kodeksu cywilnego stanowią w swej treści kto i z jakim udziałem dziedziczy spadek po osobie zmarłej. Natomiast, jeżeli spadkodawca pozostawił testament, rzeczą Sądu prowadzącego postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku jest ocena ważności testamentu wobec treści przepisów kodeksu cywilnego.

Należy wskazać, spadkodawczyni pozostawiła testament notarialny, jednak obejmuje on wyłącznie zapis windykacyjny. Treść aktu notarialnego Rep. A Numer (...) z dnia 12 sierpnia 2013 roku nie nasuwa wątpliwości co do rzeczywistej woli spadkodawczyni. Z aktu notarialnego jednoznacznie wynika, że jej wolą było uczynienie zapisu windykacyjnego zgodnie z art. 981¹ kc, nie zaś powołanie spadkobierców testamentowych. W związku z powyższym, do dziedziczenia po J. D. (1) dochodzą spadkobiercy ustawowi.

Zgodnie z treścią art. 931 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta części (§ 1).

W dacie śmierci J. D. (1) spadkobiercami ustawowymi pozostawali: córka J. R. i syn M. D.. Wobec powyższego, zgodnie z dyspozycją art. 931 § 1 k.c. dziedziczą oni spadek po wskazanej zmarłej w 1/2 części każde z nich, o czym orzeczono w punkcie I postanowienia.

Odnosząc się do testamentu notarialnego obejmującego zapis windykacyjny należy stwierdzić, że w toku postępowania nie zostały ujawnione żadne okoliczności wskazujące na nieważność testamentu w rozumieniu art. 945 kc. Żadna ze stron ważności testamentu J. D. (1) z dnia 12 sierpnia 2013 roku nie kwestionowała.

Stosownie do treści art. 981¹§ 1 kc w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku (zapis windykacyjny). Zapis windykacyjny został skonstruowany jako instytucja alternatywna w stosunku do dziedziczenia. Ustanowienie w testamencie spadkobierców nie pozwala spadkodawcy na przesądzenie o tym, jakie konkretnie przedmioty przypadną

poszczególnym spadkobiercom, może on jedynie określić wielkość korzyści przypadających spadkobiercom ze spadku (wielkość udziału w całym spadku). Zapis windykacyjny natomiast pozwala testatorowi na uczynienie ściśle określonych przysporzeń na rzecz wskazanych osób, a więc następstwo prawne po osobie zmarłej zostaje ukształtowane zgodnie z wolą testatora. Zapisobierca windykacyjny otrzyma zawsze i wyłącznie przedmiot wskazany w testamencie. Tym samym instytucja zapisu windykacyjnego daje osobie fizycznej możliwość decydowania, po jej śmierci, o losach poszczególnych przedmiotów spadkowych (M. Pazdan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, s. 1153).

Zgodnie z § 2 powołanego przepisu przedmiotem zapisu windykacyjnego może być:

- 1) rzecz oznaczona co do tożsamości,
- 2) zwykłe prawo majątkowe,
- 3) przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne,
- 4) ustanowienie na rzecz zapisobiercy użytkowania lub służebności. (§ 2)

Należy zaznaczyć, że wymogi ważnego ustanowienia zapisu windykacyjnego są dwojakie. Pierwszym z nich jest umieszczenie go w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego, drugim – uczynienie przedmiotem zapisu windykacyjnego przedmiotu wskazanego w art. 981¹ § 2 k.c. W tym miejscu należy wskazać uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 46/12, OSNC 2013/3/29, Biul. SN 2012/7/9, LEX 1211870, w której jednoznacznie stwierdzono, iż zapisem windykacyjnym mogą być objęte przedmioty majątkowe wymienione w art. 981¹ § 2 k.c. należące do majątku wspólnego małżonków pozostających w ustroju wspólności ustawowej.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić iż, niewątpliwie przedmiotowy zapis windykacyjny spełnia wyżej wskazane przesłanki jego ważności. Treść zapisu windykacyjnego została zawarta w testamencie notarialnym sporządzonym w dniu 12 sierpnia 2013 roku w Kancelarii Notarialnej Notariusza J. Z.. Zgodnie z wolą testatorki cały przypadający udział w nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) nabywa wnuk E. R., zaś spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w B. przy ulicy (...) nabywa wnuk K. R.. (dowód k. 4 II Ns 1414/14 akt notarialny – testament).

Jak wynika z akt członkowskich B. Spółdzielni Mieszkaniowej w B. (k. 27 – kserokopia przydziału lokalu mieszkalnego) w dniu 20 kwietnia 1989 roku J. D. (1) uzyskała przydział dotyczący spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ulicy (...). W dacie przydziału była wdową, zatem prawo to nabyła do majątku osobistego.

Z akt księgi wieczystej o numerze (...) wynika, że małżonkom S. i J. D. (1) (na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej) przysługuje prawo własności nieruchomości położonej we wsi J. gmina S. oznaczonej numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 0,0700 ha (obecnie obręb 281 S. ul. (...) oznaczona numerem (...) powierzchnia 0,0700 ha – dowód k. 15 wypis z Rejestru gruntów, k. 24 – kserokopia postanowienia z dnia 6 grudnia 1977 roku).

Jak wynika z akt II Ns 1606/81 w dniu 9 listopada 1981 roku zmarł S. D.. Postanowieniem z dnia 23 listopada 1981 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku stwierdził, że spadek po S. D. z mocy ustawy nabyli : żona J. D. (1) w 1/3 części, córka J. R. w 1/3 części i syn M. D. w 1/3 części. (k. 9 akt II Ns 1606/81). Zgodnie z art. 43 § 1 kro udziały małżonków w majątku wspólnym są równe. W świetle powyższego udział w nieruchomości dla której urządzona jest księga wieczysta (...) jaki dysponowała J. D. (1) w dacie sporządzenia testamentu z dnia 12 sierpnia 2013 roku wynosił 4/6 części i takim udziałem rozporządziła (1/2 udział z majątku wspólnego + 1/3 z tytułu spadku po mężu = 4/6).

Stosownie do treści art. 677 § 2 kpc w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd stwierdza także nabycie przedmiotu zapisu windykacyjnego, wymieniając osobę, dla której spadkodawca uczynił zapis windykacyjny, oraz przedmiot tego zapisu.

Mając powyższe na uwadze i treść zapisu windykacyjnego zawartą w § 1 aktu notarialnego Rep A Numer (...), Sąd w pkt. II postanowienia stwierdził, iż zgodnie z zapisem windykacyjnym dokonany przez J. D. (1) w testamencie notarialnym z dnia 12 sierpnia 2013 roku rep. A Nr 1628/2013:

3) wnuk E. R. s. M. i J. nabył w całości przysługujący J. D. (1) udział we wspólności ustawowej małżeńskiej z mężem S. D. w prawie własności nieruchomości położonej we wsi J. gmina S. oznaczonej numerem geodezyjnym (...) dla której w Sądzie Rejonowym w Białymstoku prowadzona jest księga wieczysta (...);

4) wnuk K. R. s. M. i J. nabył przysługujące J. D. (1) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ulicy (...) wraz z wkładem zgromadzonym w B. Spółdzielni Mieszkaniowej w B. (brak księgi wieczystej) .

W pkt. III postanowienia orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., stwierdzając, że zainteresowani we własnym zakresie ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.